

Motion till riksdagen 2011/12:MJ4

av Matilda Ernkrans m.fl. (S)
med anledning av prop. 2011/12:59

Straff för överträdelser av EU-regler om kemikalier

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om miljöstraffsavgifterna som gäller för brott mot EU-reglerna på kemikalieområdet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör utvärdera hur de EU-förordningar som är aktuella i propositionen efterlevs för att se om bedömningen av vilka artiklar i förordningen som ska vara reglerade med straff i miljöbalken var korrekt.

Motivering

Vi socialdemokrater välkomnar regeringens proposition som reglerar straff för brott mot några viktiga nya EU-förordningar kring kemikalieanvändning.

Särskilt viktigt är det förtydligande som regeringen föreslår kring informationsplikten som följer av artikel 33 i EU:s kemikalieregisterförordning (Reach). Förändringen innebär att företag som inte kan informera konsumenter huruvida dess produkter innehåller ämnen på Reach:s kandidatlista, nu kan straffbeläggas. Den senaste tiden har bl.a. miljöorganisationer visat att kunskapen om informationsplikten är låg i många företag. Möjligheten för konsumenter att få korrekt information är begränsad.

Vi tror att det faktum att företagen tvingas informera konsumenter om att produkter innehåller ämnen som är t.ex. potentiellt cancerogena eller hormonpåverkande, skapar en större drivkraft att byta ut de farliga ämnena.

De nya straffreglerna i miljöbalken, som regeringen nu föreslår, understryker också vikten av att Sverige nu driver på för att fler ämnen ska komma upp på kandidatlistan.

Fel! Okänt namn på

Minst lika viktigt är att det enligt förslaget blir straffbart för ett företag att hemlighålla om det upptäcker att dess produkter får skadliga effekter på miljön.

Vi ställer oss bakom samtliga de utökningar av miljöbalken som regeringen föreslår i propositionen, men vi noterar att regeringen har valt att inte straffbelägga en del av de regler i EU-förordningen som Kemikalieinspektionen ursprungligen ansåg skulle straffbeläggas. Anledningen är att regeringen anser att dessa handlar om mindre allvarliga förseelser eller att de täcks upp av andra artiklar.

När ett förehavande straffbeläggs innebär det att brott utreds i en förundersökning och så småningom, om brott kan styrkas, prövas av domstol. Om regleringen i stället blir föremål för tillsyn är det tillsynsmyndigheten, dvs. kommunerna eller Kemikalieinspektionen, som ska granska om brott mot förordningen begåtts.

De EU-förordningar som propositionen berör reglerar ofta mycket komplicerade kemiska produkter och hanteringen av dessa. Producenterna av produkterna är stora internationella bolag med stora resurser. Tillståndsprövningarna är komplicerade. Vi menar att det är viktigt att inte lägga ett för stort ansvar på kommunerna som i vissa fall är tillsynsmyndighet.

Det är med andra ord väsentligt att regeringen och dess myndigheter kontinuerligt följer och utvärderar hur EU-förordningarna efterlevs för att se om bedömningen av vilka delar av förordningarna som ska vara reglerade med straff i miljöbalken var korrekt. Riskerna för kryphål kan vara svåra att förutse.

Om tillsynsmyndigheten finner att ett företag bryter mot de regler där straffansvar inte gäller, kan brotten bli föremål för miljösanktionsavgifter. I propositionen redogör regeringen för vilka delar av EU-förordningarna som ska bli föremål för miljösanktionsavgifter. I dag finns dessa nya EU-förordningar på kemikalieområdet, som propositionen tar upp, ännu inte införda i förordningen för miljösanktionsavgifter. Regeringen har dock tid till dess de föreslagna lagändringarna träder i kraft att besluta om ändringar i förordningen.

Vi menar att det är viktigt att de nya miljösanktionsavgifterna sätts på en nivå som är tillräckligt avskräckande. Det handlar om mycket allvarliga förseelser som kan försvåra tillsyn och kontroll. Vi delar här bedömningen i Göteborgs stads remissyttrande. Avgifterna bör vara så höga att de har en preventiv effekt. Detta menar vi att riksdagen ska tillkännage för regeringen.

Stockholm den 31 januari 2012

Matilda Ernkrans (S)

Johan Löfstrand (S)

Jan-Olof Larsson (S)

Pyry Niemi (S)

Helén Pettersson i Umeå (S)

Sara Karlsson (S)

Christina Karlsson (S)